

FORSIDEILLUSTRAJON

Elisabeth Moseng

REDAKSJON

Ansvarlig redaktør:

Ellen Beate Dyvi

Vitenskapelige redaktører:

Nils Roar Gjerdet

Jørn Arne Aas

Redaksjonssjef:

Kristin Aksnes

Redaksjonsråd/Editorial Board:

Linda Z. Arvidsson, Ellen Berggreen, Morten Enersen,

Jostein Grytten, Anne M. Gussgard, Anne Christine

Johannesen, Sigbjørn Løes, Nils Oscarson,

Nina J. Wang, Marit Øilo

Redaksjonskomité:

Jon E. Dahl, Anders Godberg, Malin Jonsson,

Kristin S. Klock, Anne Rønneberg

ABONNEMENT

For ikke-medlemmer og andre abonnenter:

NOK 2 150,-

ANNONSER

Henv. markedsansvarlig Eirik Andreassen,

Tlf: 977 58 527

e-post: annonse@tannlegetidende.no

TELEFON OG ADRESSE

Haakon Vils gate 6,

PB 2073, Vika, 0125 Oslo

Tlf: 22 54 74 00

E-post: tidende@tannlegeforeningen.no

www.tannlegetidende.no

UTGIVER

Den norske tannlegeforening

ISSN 0029-2303

Opplag: 7100, 11 nummer per år

Parallellpublisering og trykk: 07 Media

Grafisk design: 07 Media

Fagpressens redaktørplakat ligger til grunn for utgivelsen.

Alt som publiseres representerer forfatterens synspunkter.

Disse samsvarer ikke nødvendigvis med redaksjonens eller

Den norske tannlegeforenings offisielle synspunkter med

mindre dette kommer særskilt til uttrykk.

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

Både mye og lite å frykte

Foto: Kristin Wiberg

En global pandemi har vært spådd lenge, av både Verdens helseorganisasjon (WHO) og av eksperter på globalisering. Ingen kunne vite når og hvordan den ville komme. Nå er den her.

Jeg vil kanskje provosere noen når jeg sier at vi ikke har så mye å frykte. Og jeg mener det. Ganske enkelt fordi vi bor i Norge. Ikke slik å forstå at vi ikke skal frykte, og sørge over, liv som går tapt. Jeg er livredd, for å miste de mest utsatte av mine nærmeste. Mor på sykehjemmet. Hun MÅ ikke bli smittet.

Og vi har god grunn til å frykte økonomiske konsekvenser. Inntektstap og betalingsproblemer. I verste fall konkurs. Det er mange som er urolige. Samtidig vil vi klare oss. De fleste av oss. Og gjør vi ikke det har det ikke nødvendigvis noe, eller bare, med koronaviruset å gjøre.

Like fullt er det like vondt å være privilegert og ha bekymringer, kjenne frykt, sorg og smerte, som det er å være upriviligert og kjenne det samme. Opplevelsen på individnivå er smertefull uansett. Og samtidig ulik for hver enkelt.

Min påstand er likevel at det ikke er noe særlig synd på oss nordmenn. Mange, og de fleste, andre er mye verre stilt enn oss. Vi har strengt tatt ingen rett til å klage. Vi har muskler, og vi kommer oss på beina igjen.

Jo, vi bruker av oljefondet når mange får dekket deler av inntektstapet sitt. Tannlegene får sin del, med god hjelp fra Tannlegeforeningen, som forhandler med myndighetene på vegne av sine medlemmer.

Sparepengene krymper. Og det har Norge råd til. Vi var kjemperike, og nå er vi kanskje ikke fullt så kjemperike. Sammenlignet med andre er vi fortsatt rike, og avstanden mellom rik og fattig er antagelig blitt enda større. Tilgi meg hvis jeg tar feil, eller er for enkel i analysen. Jeg er ikke økonom.

Ved influensautbrudd tidligere har vi sett at lav- og middelinntektsland er dårligere rustet til å håndtere epidemier enn høyinntektsland. Det er derfor grunn til større bekymring for befolkningen i disse landene, og særlig for de mest sårbare. For mennesker med dårlig ernæringsstilstand, som bor tett, der sanitærforholdene er dårlige og det er begrenset tilgang til helsehjelp. Selv om covid-19-spredningen skyldes at vi reiser mye, og dermed sprer smitte vidt, og isolasjonen i flyktingleirene i teorien kan bidra til å beskytte de som bor der, vil pandemien mest sannsynlig også ramme der.

Når dette skrives er vi ikke der ennå, og kanskje vi er der når denne utgaven av Tidende kommer ut, 16. april.

WHO har bevilget 15 millioner amerikanske dollar til bekjempelse av koronaviruset i lav- og middelinntektsland. Det er langt fra nok. Kanskje Norge bør bidra mer? En mulighet er å ta imot flere flyktninger, for å redusere trangboddhet i leirene.

Nå, i slutten av mars, ser situasjonen med antall nysmittede ut til å være stabil her i landet. Det kan være et tegn på at tiltakene som er satt inn virker, og det er for tidlig å være sikker. Vi må derfor holde ut med det som er, til vi vet mer.

Når dette Tidende kommer ut, er påsken over, datoen for justering av tiltak, 13. april, er passert, og vi er kanskje over i noe annet.

Jeg våger å si at trolig kan en del virksomheter være i sving igjen fra 14. april. Det er ikke usannsynlig, slik situasjonen er nå. Etter alt å dømme er antallet nye som blir smittet, innlagte på sykehus, i respirator og døde under kontroll. Med det mener jeg at det kommer ingen store overraskelser når tallene presenteres på daglig basis. Og helsevesenet har beredskap til å ta imot de som blir syke. De kan håndtere epidemien.

Først må man ta kontroll, så kan man ta styring er det noe som heter. Kanskje vi kan ta befolkningen ut av karantene og hjemmekontorer, samtidig som vi passer ekstra godt på de som er spesielt utsatt? Det er ganske mange som er havnet i den kategorien, med Helsedirektoratets anslåtte 1,6 millioner nordmenn som tilhører en eller annen risikogruppe. Sørger man for redusert smitterisiko for disse, skulle mye være unngått når det kommer til alvorlig sykdom grunnet koronaviruset.

Jeg hører at flere tar til orde for at vi må komme oss videre, og unngå å havne i en situasjon der tiltakene tar livet av flere enn viruset. Tar jeg ikke helt feil, blir det ennå flere som mener det etter hvert som påskeferien nærmer seg, og særlig når den går mot slutten. Og tiden vil være inne til å slippe opp, gradvis, så vi kan løfte blikket og se fremover. Eller ta hverdagen tilbake, som vi hører at det heter, når en ikke sier det med å holde hjulene i gang. Få påsken overstått. Så er vi der. Tror jeg. Og vi kan jo bare fortsette å vaske hendene og holde avstand, og nyse i armkroken.

Med alle forbehold. Jeg er ikke klarsynt heller.

Ellen Beate Dyvi
Ansvarlig redaktør